

GAZETA TRANSILVANIEI

On. 2317
Biblioteca Universității (2 exempl.)
SIBIU

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU ȘI SPINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Anul anual lei 300 Autorității și Societății lei 600
reclame după tarif.

Nr. 58 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

30 Iulie 1942

Anul 105

Cursuri

pentru învățătoare

de V. Brantse

In Brașov, ca și în alte centre im-
portante ale țării, a început un curs, or-
ganizat de ministerul sănătății, pentru
utilizarea învățătoarelor de igienă și gos-
podărie în acțiunea de medicină preven-
tivă din mediul rural.

Iată, un nou câmp de activitate se
deschide pentru dăscălime!

Tinere normaliste abia ridicate de
pe băncile școlii, învățătoare cu expe-
riență, după ani de rodnică activitate
pornesc astăzi, călăuzite de aceeași căldă
dragoste de neam și țară, să aducă
în viață și îmbunătățire în casa și familia
rănească.

Programul acestor cursuri largeste
sfera de activitate a învățătorimii. Pe
lângă acțiunea de luminare a minților și
suferințelor plâpânde de copii, pe lângă
activitatea extrașcolară, în fruntea
cărora s'a găsit întotdeauna dăscălimea,
pe lângă eroica ținută a învățătorilor
noștri pe câmpul de onoare, care au
plătit un tribut neprecupețit de sânge,
transformând în faptă idealul propo-
nădit dela catedră, învățătoarele sunt
chemate astăzi să desfășoare o activitate
de mare însemnătate socială.

Lor le revine importanta misiune
de a încadra familia țărănească în ma-
rile imperative naționale. Lor le revine
sarcina de a desfășura o acțiune igienico-
sanitară în mediul rural. Apoi, ocrotirea
copiilor, acțiunea de educare a soțiilor și
mamelor.

Printr-o asiduă muncă de zi de zi pe
teren, aceste învățătoare vor lumina și
călăuzi pe femeie — actuală sau vi-
itoare mamă — ajutând-o cu sfatul și
fapta în greaua misiune de a duce la
bun sfârșit atâtea probleme de impor-
tanță socială și națională.

Dacă în trecut familia românească
a leșit biruitoare din grele încercări, noi
nu trebuie să uităm că această biruință
ne-a costat nespuse de mult. Pentru ca
să poată rezista neamul românesc pe
plăsurile sale de baștină, s'a irosit prea
multă energie, s'a risipit prea mult ca-
pital biologic și sufletesc.

In mediul rural — acolo unde s'a
păstrat curat graiul, credința și tradiția
— țărâna noastră și-a îndeplinit cu
sfințenie menirea de mamă, dărâind nea-
mului numeroși fii și fiice. Dar sporita
mortalitate infantilă este o grăitoare
mărturie a luptei pe care a dus-o țăr-
âna cu mediul dușman.

Acțiunea socială pe care o vor
desfășura învățătoarele, conform pro-
gramului alcătuit de ministerul sănătății,
va pune capăt acestei lupte, care a sleit
multă vlagă românească. Va îndrepta
viteza satului spre lumină și progres,
învățându-l pe țărân să se bucure de
binefacerile științei, fără ca să se lepede
de virtuțile strămoșesti.

In grija neamului

de I. Bozdog

Măsurile bune și grija părintească
pentru familiile celor plecați să-și înde-
plinească marea datorie pentru neam
este garanția ce asigură aproape în în-
tregime biruința finală.

Cel ce pleacă știe că, — în afara
grijii dumnezeiești, — familia sa nu
este lăsată pradă lipsurilor, nici în bra-
țele lacomilor și speculanților care știu
să prefacă și suferința altora în izvor
de câștig îmbelșugat, ci, Țara pe care
o apără și a cărei onoare o spală de
murdăria, se îngrijește de ai săi. Cei ce
rămân gata de plecare nu așteaptă
ceasul chemării cu inima înfrigurată, ci
văzând zi de zi măsurile de ajutorare
reală ce se aplică familiilor camarazilor
deja plecați, se despart cu mai puțină
strângere de inimă de cei scumpi ai lor.

Vitejia înăscută a neamului nos-
tru primește un nou stimul prin si-
guranța ce o are cel plecat despre
soarta căsuței, avutului și copilașilor săi.

Dacă noi nu luptăm cu gândul de
a cutropi pământ străin, sau de a pleca
sub jugul nostru neamuri cu totul stră-
ine de firea și aspirațiunile noastre,
dacă nu urmărim nicio ambiție im-
perialistă absurdă și bolnavă, ci luptăm
numai pentru sfânta noastră dreptate,
nu-i mai puțin adevărat că, în acest
drum greu spre biruință, rămân sute de
mii de ființe plâpânde fără rezim și
în primejdie de a se ofili și ele. Pier-
dem azi din patrimoniul neamului toc-
mai cea mai prețioasă parte a forței
de regenerare națională: tineretul, care
se poate compensa numai prin copilașii
ce se nasc în cursul acestor mari fră-
mântări. — În această privință ne dă un
strălucit exemplu poporul german care
pretinde ca orice luptător să asigure
patriei cel puțin un urmaș înainte de
a pleca pe câmpul de onoare. — Lăsarea
acestor odrasle scumpe în voia sorții,
sau slaba lor îngrijire este mult mai

mare pierdere decât însăși pierirea pă-
rinților pe câmpul de războiu.

De aceea hotărârea Conducătorului
Statului de a-i considera „fiii națiunii”,
iar pe invalizii și văduvele de războiu
„cetățeni aleși ai națiunii” depășește
importanța unor porecle istorice, și tre-
buie să deschidă ochii țării întregi, să
vegheze cu sfințenie asupra izvoarelor
adevăratelor ei comori de forțe.

A lăsa pe urmașii celor ce cu
sângele lor scump au înscris momente
sau pagini de glorie în istoria neamu-
lui, lipsiți nu numai de căldura brațelor
părintești, de povețele luminoase și o-
crotirea necesară, ci a-i lăsa să îngroa-
șe sau să constituie șirul haimanalelor
și drojdiei satelor și orașelor, înseamnă
a fi un neam fără simțul recunoștinței
și a cultului eroilor. A răbda ca vădu-
vele atâtor entuziaști să alunece pe
panta mizeriei până în brațele desfrău-
lui și a le recompensa cu pomană de
câțiva lei și un carnet I.O.V., sau a se
plăti de un invalid sau mare mutilat de
războiu cu aceleași mijloace ieftine,
prin care de cele mai multe ori s'a asi-
gurat cel mult cerșetoria ambulantă,
autorizată de stat, iată ceea ce a strâns
de atâtea ori inimele bunilor patrioți și
a stors șiroaie de lacrimi din ochii atâtor
vitregiți ai sorții după trecutul războiu.

O educație într-adevăr în gândul
și inima neamului, în cultul viu al pre-
țuirii eroismului, prin ridicarea urmașilor
acestor îndrăzneți înfruntători ai
morții pentru neam și țară la treapta
celeia mai înalte și vii conștiințe și mând-
rii de a-și urma părinții, aceasta tre-
buie să fie una din cele mai luminoase
opere de înfăptuit de cei ce veghiază
la destinele neamului, care singur este
permanent și a cărui tărie ne intere-
sează pe toți deopotrivă,

Cerem deci să se creieze nu ins-

— Continuare în pag. 3 —

Europa după 1855

de A. A. Mureșianu

Profeția lui Napoleon I că Europa
va fi în cele din urmă „sau republicană
sau cazacă” n'a fost încă pe deplin în-
țeleasă. Convins că formarea uriașei
împărății dela răsărit a fost facilitată
de politica dinastică a stăpânitorilor de
până atunci ai Europei — să nu ne
gândim, decât la împărțirea Poloniei între
Ecaterina II, Frederic cel Mare și Maria
Terezia — și de lipsa ei de unitate,
marele îndrumător latin nu întrevădea
altă scăpare pentru viitor de pri-
mejdia moscovită, decât în unirea și
solidaritatea statelor civilizate ale apu-
sului, trecute la alt sistem de guver-
nământ. Napoleon I a voit deci să spu-
nă că Europa se va găsi odată în fața a
ternativei: sau se va uni sau va pier-
subt căleaiul moscovit.

Urmând calea indicată de unchiul
său, primul președinte al republicii fran-
ceze Louis Napoleon Bonaparte, deve-
nit prin lovitura de stat dela 1850 al
doilea împărat al Franței, a și reușit,
încurajat mai ales de năzuințele spre
unitate ale popoarelor latine, să îndru-
meze politica europeană spre calea să-
nătoasă a unirii și fericirii ei viitoare.
Războiul său victorios împotriva Rusiei
dela 1854—55 a fost inauguratorul unei
ere de prosperitate și avânt, pentru po-
porele Europei civilizate și mai ales
pentru națiunile asuprite ale Europei,
precum n'a mai fost alta de atunci în-
coace. Ar fi fost oare posibile eveni-
mentele dela 1859, care au pus, între
alte temeliile Italiei și României fără
atmosfera ușurată a Europei, de după
războiul binefăcător al Crimeei? N'a
fost aceasta o eră de aur și pentru Ro-
mânia din Transilvania, deveniți factor
legislativ al țării lor în dieta dela Sibiu?

Fără să-și dea bine seama că a-
vântul Europei apusene de atunci se
datorea în primul rând înfrângerii Ru-
siei dela 1855, sociologul rus Iacob No-
vicow, unul dintre puținii învățați ruși
de concepție adevărat europeană, scrie

Continuare în pagina 3-a

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

VLAICU BĂRNĂ: *Brume*: Ed. „Miron
NEAGU”. Sighișoara.

Moș de origine, d-l Vlaicu Bărnă
e un desnădăcinat, mistuit de alte vi-
suri decât ale celor rămași pe meleag-
urile natale, ridicat într'un mediu
străin de sbuciumul acestora, din tot
ceea ce ar fi putut să-l impresioneze,
n'a păstrat decât dragostea de munți
și de singurătățile lor tulburătoare.

Cartea se deschide cu rândurile
mai jos transcrise, *memento* pentru orice
culegere de versuri contemporană, în
care plutește ceva din neliniștea meta-
fizică a versurilor ce vor urma:

„Primește aceste pagini de medi-
tații grave, — pe care El, Domnul Sin-

gurătății, marele stăpân al Umbrelor, mi
le-a împărțit în decursul lungilor noas-
tre întrevederi.

Poate te vei descoperi, aici, în at-
mosfera mistuitorului vis care ne turbură”.

Deosebit de confrății săi de ge-
nerație, ardeleni, încă dela acele hie-
ratică *Cabane Albe*, dacă lăsăm la o
parte preocuparea formală, dela care
nu se abate nici norul, autorul *Brume-
lor*, a reușit să înlăture multe, obse-
dante influențe și ne apare, azi, ca un
poet de valoare, matur, de un rafina-
ment excepțional, ce nu poate scăpa
unui ochiu oricât de puțin atent.

Aceste brume, care acopere cu
fragila lor, virginală, povară munții și

arborii, aduce și tristețile toate ce sunt
legate de ele, prevestitoare de iarnă.

Meditațiile uneori grave, altele
ușoare sunt învăluite într'o stăruitoare
brumă de melancolie.

Poet vizual cu precădere, tablou-
rile d-lui Vlaicu Bărnă sunt de o pros-
pețime și naivitate rar întâlnite în li-
rica noastră. Ele au un aer de vetus-
tate o atmosferă de vrajă:

Dorm ape limpeze
Sub vechi peceți de lună...
Din vis văzduh și codri
Făptura ta s'adună.

Te văd în mantii albe
De brume 'nvăluită;
Mai gravă e tăcerea,
Pădurea neclintită.

O singură dată s'ar părea că at-
mosfera e mai sumbră; în orice caz ea
amintește, prin îndepărtate ecouri, de
poezia lui Edgar Poë. Ne referim la
Dialog, cu acest început fermecător
narativ:

INSTANȚEE

Chelnerul

Cei din urmă mușterii plecaseră. In restaurantul îmbăcșit de fumul țigărilor și miros acru de băuturi, nu mai era nimeni. Bătrânul chelner netezi fața de masă, împinse scaunele la loc fără să le mai șteargă și se lăsă sdrobit într'un colț. Era târziu. Arătătorul cel mic al orologiului de pe perete ajunsese la punctul culminant al rutei sale ce-o face în fiecare noapte și zi câte odată.

Cu bărbia răzimată'n palmă, bătrânul de pe scaun privea fix înaintea lui. Fața-i palidă, osoasă, se contura în fundul unei oglinzi afumate ca o căpățână urită de mort.

Când și când căpățâna aceasta aluneca din mână făcând oglinzii un compliment lipsit de orice grație, apoi își înfigea din nou bărbia'n palmă. Cum ar dormi de bucurios acum! Și gândindu-se așa se căznea să alunge pe Morfeu care-i dădea târcoale.

Ținând între degetele lui subțiri de Zeu capricios îmbătătoarea floare de mac, acesta atingea răzând cu vârful petalelor ei ochii și fruntea bătrânului chelner. Ca să scape de gădilitura șagalnicului Zeu, omul își scoase mâna de sub bărbie și lovi în lături cum ai lovi ca să alungi o muscă. Un minut, capul rămas fără sprijin se bălăbăni căutându-și o poziție comodă, apoi se fixa cu ceafa pe speteaza scaunului.

În oglinda de vis-a-vis căpățâna de mort² rânjea la el arătându-și dantura completă a gingiilor despuiate de carne. Orbita pareau două abisuri adânci, misterioase, și gura asemeni unei peșteri. Din afundătura orbitei stângi răsări acum un șarpe negru, greșos, a trecut încovoindu-și trupul în adâncitura celui alt ochiu sec, apoi se ivi prin punctul unde altădată se desfătase nasul omului și dispăru încet prin gura larg deschisă în fundul înfiorătoarei peșteri.

Horcând înăbușit, chelnerul făcu o sforțare neputincioasă să se ridice; duse amândouă mâinile la gât, înholbă ochii și sări ca ars de pe scaun. Privi în jur cu groază, dar nu era nimeni.

Dormise cu gura deschisă.

Ecat. Pitiș.

Mareșalul von Mannstein — învingătorul dela Sevastopol a vizitat Dumineca trecută mai multe localități din județul nostru.

Ajutoarele familiilor mobilizatorilor se vor achita între 1—5 ale fiecărei luni, la Percepțiile respective, între orele 16—18.

Timoteiu Cipariu, gazetar

de Șt. Manculea

— Urmare —

De altminteale eu îndată după reîntoarcere am vorbit cu inteligența de aci, despre această foaie literară, și s'au bucurat promițându-mi că vor îmbrățișa-o cu toată căldura. Tot aceasta mi-au promis și alții din alte părți, pe unde am mai vizitat școlile.

E tare mare speranță că vei căpăta prenumerați deajuns pentru susținerea ei. Pututu-v'ați înțelege cu tipografia? Ar fi bine dacă ai putea începe cel puțin cu 1 Ianuarie a anului venitor. Te pot asigura că foaia va fi bine primită. Eu din parte-mi voi milita din toate puterile pentru această foaie, pentru că mă interesez tare ca să se curme odată abuzurile ce se comit cu limba.

După acestea mă rog să fii iertat, pentru că vin ca să te rog pentru un pic de patroniciu. Eu am un frate la Universitatea din Viena. Cu ultima Juli a absolvit drepturile. In luna viitoare va depune examenul juridic de stat, tot acolo în Viena unde se află și acum. Până acum l-am ținut eu, deși cu foarte mare greutate. De acum înainte însă nu mai pot, e cu neputință. După ce va depune examenul de stat se va apuca de riguroase. Dar nu sunt bani pentru că rigorozaților le trebuie mai multe spese. Deci te rog să aibi bună-tatea a-l părtini, ca cu ocaziunea împărțirii stipendiilor ramonțiane să poată căpăta unul de 300 fl.

Cu stipendiu de 80, ori de 60 nu e ajutat, pentru că eu nu pot să-i dau mai mult decât taxa pentru riguroase, și aceasta numai cu greu. Stipendiu vacant de 300 fl. ar fi a lui Manu, care acum e aplicat la oficiul din Dej ori Gherla, și în patrie nu e iertat ca să tragă stipendiu de 300 fl.

La întâmplare de a nu fi aceasta vacant, i s'ar putea face unul de 300 fl. din economizarea ce s'a făcut acum de curând dintr'un capital al fundațiunii ramonțiane. Această economizare s'a distribuit în mai multe stipendii de câte 80 și 60 fl. Din acestea s'ar putea contrage vreo câteva pentru el, ca să depună riguroasele, chiar așa cum s-a mai întâmplat și de alte ori cu alții. Atunci încă mi se pare, din 851—854, din ceace s'a fost economisit, s'au dat stipendii de câte 300 fl. la juriștii din Viena.

De altminteale eu sper că el nu va ținea mult timp stipendiul, mult un an de zile, pentru că se va înscrie tot odată și la cancelaria aulică ca practicant onorar, și cu ocaziunea celei dintâi vacanțe va căpăta și onorariu. Riguroasele însă le va depune la toată întâmplarea.

Escelenția Sa dl. mitropolit mi-a promis. De asemeni și alți Domni canonici. Toată speranța însă, îți spun drept, fără de a mă linguși, mi-e pusă numai în Măria Ta, pentru că sunt prea convins, că dacă vei fi pentru aceasta,

nu va putea să nu capete acest stipendiu.

Deci te rog să ai bună-tate a îngriji ca să poată căpăta acest stipendiu, prin care m'ai deobliga foarte mult.

Pe lângă acestea repețindu-mi încă odată rugarea, am onoare a mă subsemna

cu toată stima

al Măriei Tale

cel mai devotat serv

Dr. Maior,

cons. de școli.

Cipariu nu întârzie să-i scrie lui Maior, la Cluj, dându-i de veste că i-a satisfăcut cererea acordării unei burse fratelui său. Nu uită să-i pomenească și să-l roage din nou pe consilierul de școli, să intervină pe lângă Guvern pentru acordarea îngăduinței de a tipări o gazetă românească la Blaj.

„La mult prețuita scrisoare a Ilustrației Voastre pre-de 31 Oct. a. c. viu a Vă răspunde cam târziu, ci mai bine mai târziu și bine, decât curând și rău. In consistorul de ieri s'a aplacidat stipendiul de 315 fl. vacant, pentru fratele Il-tei Tale, pentru care sincer vă gratulez.

Tot cu această scrisoare am onoare a Vă încunoștiința, că astăzi am trimis la In. Presidiu guvernial rugămintea-mi, pentru concesiunea de a eda o foaie literară dela 1 Ianuarie 1867 — rugându-Vă să binevoiți a o sprijini.

Președintelui guvernului adresează T. Cipariu la 15 27 Noembrie 1866, această cerere, alăturând totodată și programul foaiei sale „Arhivul pentru filologie și istorie“.

— (Va urma) —

Cursurile dela Vălenii

S'au redeschis cursurile dela Vălenii de Munte, sub conducerea Ligii Culturale.

Multe gânduri aleargă spre acele locuri, unde trei decenii și mai bine, a propovăduit dascălul neamului românesc, marele Nicolae Iorga.

Universitatea populară „Nicolae Iorga“ din Vălenii de Munte a fost pentru Românii de pretutindeni, dar mai cu seamă pentru cei din Transilvania, o rază de lumină, dela care veneau îndemnurile, alinările și siguranța viitorului, în vremurile de grea cumpănă: ea era focarul și altarul întregii națiuni. Aci s'a făurit, înainte de a deveni realitate, unirea spirituală a neamului. Aci s'au păstrat neatînse marile virtuți ale poporului român. O nobilă sinceritate spirituală, de o totală confraternitate și însuflețire, domnea între tinerii învățăcei, veniți din toate unghiurile păământului românesc și între bătrânii veniți, din proprie pornire, pentru a răspunde la îndemnul și chemarea învățătorului.

Iar în centrul acestui microcosm spiritual al națiunii era torța ce lumina până la margini de lume: Nicolae Iorga.

Și în acest an s'au deschis cursurile dela Vălenii...

Cu o pornire entuziastă și demnă de toată lauda Liga Culturală a tuturor Românilor caută să meargă pe drumul trasat de întemeietor.

E imperioasă nevoie a continua și a purta făclia, chiar cu mâni tremurând, spre a risipi negurile din jurul și sufletul nostru.

Ideea forță rămâne aceeași: „unirea tuturor Românilor din spațiul lor etnic“.

In acest an vor fi mai puțini tineri, mai mică însuflețire și mai scurtă durată cursurilor... și nu va mai fi, după 33 de ani de cronometrică punctualitate, ctitorul Universității populare din Vălenii, neobositul Profesor al nației...

Strunind gândurile tumultuoase, înăbușind durerea și reînoid speranța, uram Ligii Culturale deplină reușită.

Ion Berciu

Culegeri de strigături

Decât cu mândruța proastă
Mai bine la oi pe coastă
Oiu mânca câte-o frăguță
Și mi-o trece de mândruță.

Tu Lenuță-ascultă bine
Date'n dragoste cu mine
Nu fi-așa 'ncăpățanată,
Vin să te sărut odată.

— Ba mai pune-ți pofta'n cui
Parcă nici n'aud ce spui
Mai bin' caută-ți de cale
Că strig bărbatul din vale.

Fă Lenuță, tu ești proastă
Și-i păcat, că ești frumoasă,

Când așa frumoasă ești,
Nu-i păcat ca să iubești.

Îți spun mândră-adevărat
Că-s destule fete'n sat,
Atunci te voui mai iubi,
Când pietrele-or putrezi.

Foaie verde busioc
Hai mândruță să te joc,
C'am să te sărut așa
Să-ți înghimpe inima.

Și dacă n'ai nici o vacă
Numai ochii tăi să-mi placă,
Poți să ai vaci și o sută
Dacă tu vei fi o slută.

Viorel Gh. Tudoran

La fel cu orice poveste frumoasă
Povestea noastră începe cu a fost...
...Cândva, în nopți transparente de Iunie
Cu cer vinețiu de mătasă.
Era un oraș adormit de castani

Câteodată, versul amintește prin
expresivitate și ton pe d-l Lucian Blaga:

Imi plec fruntea
La magica lespede a somnului,
Să-ți and pașii prin iarba 'nrourată
Din grădinile Domnului.

Armonia versului ne îndreaptă
gândul chiar la romantici dacă nu, prin
perfectiunea formală, la parnasieni.

Intr'o singură magistrală strofă,
este evident jocul iubitei; alte două
strofe definind nelămurita beatitudine
de care e stăpânit poetul:

Fluturi mereu în aer
Șerpilor mâinilor: fluturi.
Brățara lunii, oprită,
De pe brațe o scuturi.

Unde-i cerul dorit,
Cerul orientai,
Cu geană vânăta, vânăta,
Și galben greu de opal?

E prea mult tremur, prea mult,
In gene, în buze, în mâini...
Când ochii adorm în calmul
Adânc de fântâni.

Abstracție făcând de galbenul de
topaz al opalului, poezia e o fericită
îmbinare de dor și sațietate.

Repetițiile dese, în special ale cuvintelor destinate să redea atmosfera generală de mișcare, încetineală sau stagnare, acele lungi refrene, sunt procedee cu efecte din cele mai fericite, chiar și atunci când imagini întregi, cum ar fi *landoul de gală al lunii*, revin pentru a întregi tablouri felurite.

Virtuțile descriptive se vădesc și la d-l Vlaicu Bârna.

Nici luna nu te 'ntrece în mers atât de lin
Și leneș, niciun rău sub tufe de arin.

Cu un sentiment mai puternic se
iscă și din atare descripții, se poate
constata din acest Calendar, că desă-
vârșește cadențe lirice:

Zile, visuri, — ni s'au dus
Subt o geană de apus,

Nopti — atâtea — s'au topit
In zăpezi de răsărit.

Numai toamnele bătrâne
Vin mereu să ne îngâne.

E cu deosebire interesant cum peisagiul d-lui Vlaicu Bârna este abstrac-tizat, nelocalizat în spațiu, cum s'ar fi așteptat cineva dela un veritabil moț. Modul hieratic e înadins cântat:

Vorba — un cântec duios —
Tremurat pe o singură strună,
Mai lină ca umbra, mai lină
Ca sborul hieratic de lună

O poezie se întitulează *Locuri*, dar ea nu rămâne la cutare sau cutare amănunt peisagistic ci se ridică la un

simbol, în timp ce sentimentul covârșitor al trecerii anilor este accentuat astfel:

Amurgul cu zarea aprinsă
Foșnește 'n plecatele crengi.
Adoarme pajîștea — ninsă —
De alte văluri de frunză.

Indepărtate urme de ritm poporan
găsim în *Oglindă*.

Ar trebui să cităm în întregime *Poem pentru Waldy* ca pe o tulburătoare confesiune, *Ca ploii de stele* și *Acasă*, pentru neuitatele amintiri sau, cel puțin *Parul bătrân*, reprezentativă pentru întreaga poezie a d-lui Vlaicu Bârna. *Natura moartă* e un interior stilizat cu finețe.

Ca încheiere să luăm exemplul acestor *Momente*, în care calitățile fondului se întrec cu acelea ale formei, dând o bucată de antologie:

Din ce mocnite străfunduri se 'nalță,
Ca un fum, privirile tale 'ntomnate?

Europa după 1855

de A. A. Mureşianu

— Continuare din pag. 1-3 —

interesanta sa lucrare „Federaţiunea Europei“ (Paris, 1901), despre: direcţia politică pe care o luase politica de alianţă a Europei, între altele:

„Prin anii 1859 şi cei următori principiul libertăţii popoarelor câştigă multe triumfuri. Toscana, Modena, Parma, Romagna şi Neapolul se unesc în monarhia lui Victor Emanuel II pe calea plebiscitului. Curentul liberal învinge pretutindeni. Impăratul Rusiei Alexandru II liberează servii în imperiul său. În anul următor preşedintele Lincoln eliberează sclavii în Statele Unite. Napoleon III eliberează, din iniţiativă proprie, comerţul francez din cătuşele protecţionismului. *Un vânt de progres şi de libertate cuprinde Europa. Ani binecuvântaţi! Fericiţi acei ce s'au născut în acele vremuri binecuvântate şi au murit înainte de a vedea tristeţea zilelor noastre! Dacă toate ar fi purces pe calea aceasta, am fi ajuns fără îndoială la organizarea grupului european.* Napoleon III propuse întâlnirea unui congres internaţional pentru a regula, în bună înţelegere, chestiunile mai însemnate. Glasul lui Cobelen chema neamurile la bună înţelegere şi la dreptate. Omenirea părea că porneşte spre vremuri mai bune. Inimile se umpluseră de nădejde. Oamenii îşi permiteau dreptul să fie optimişti...”

Nu trecu însă multă vreme şi neînţelegerile Europei apăsene făcură pe colosul dela răsărit să-şi ridice iarăşi coarnele. La 1871 Danielewsky proclamă în faimoasa sa carte „Rusia şi Europa“ antagonismul perpetuu al mesianismului panslav ortodox „anti-individualist“ cu civilizaţia „individualistă“ a Europei, proclamă lupta pe viaţă şi pe moarte a celor două concepţii contrare, preconizând barbarizarea Europei. Care vor putea fi binefacerile victoriei dela 1942 pentru popoarele şi civilizaţia Europei se va putea deduce din însăşi comparaţia între proporţiile războiului de astăzi faţă de cel din 1855.

IN GRIJA NEAMULUI

de I. Bozdog

Continuare din pag. 1-a

tituţii noi, ci, să se aleagă cei mai conştienţi oameni pentru realizarea acestui mare ţel. Viitorii îndrumători trebuie să se simtă onoraţi şi să consolideze prin forţele lor biruinţa ce se câştigă azi. Căci de câştigarea războiului nostru stănt nu este nimeni care să se îndoiască o clipă măcar, dar rotunjirea dreptelor şi istoricelor noastre hotare nu va putea fi consolidată, asigurată şi veşnică decât prin omul şi moravurile noi ce se călesc în suferinţele războiului şi care vor trebui să înlăture şi ardă toate racilele şi putregaiul „moştenit“ ce se mai încăpătânează uneori să trăiască.

Creierea acestui om nou este şi trebuie să fie grija principală a neamului întreg.

Cine se va subtrage acestei îndatoriri, va specula sau neglija, ca şi superficialii care s'ar mulţumi cu expediente şi formule amăgitoare, de suprafaţă, trebuie consideraţi şi trataţi ca duşmanii şi trădătorii neamului.

Oglinzi curgătoare — apele,
Întorc imaginile de mult scufundate.

Ai fost pasăre, spre azur cutezătoare,
Ochiul meu te-a pierdut prin înălţimi;
Văzduhul în urma ta mai păstrează
Adierea sborului de heruvimi.

Umbrele, dealurile, arborii,
Te întindecă azi, cu anii împreună.
Te-au îngropat pe un mal, departe.
Sburătoare nisipuri de aur, subt lună.

Director al revistei *Arta nouă* din Bucureşti, poetul Vlaicu Bărnă se arată preocupat nu numai de canoanele versificaţiei ci şi de problemele mai adânci privitoare la operele de artă în genere.

...dar cu o singură condiţie: ca noaptea premergătoare tragerii să te găsească cu lozul în buzunar.

LA CLASA 5-a SE IMPART
22.000 CÂŞTIGURI
IN VALOARE DE
LEI 174.850.000

DUPĂ TERMINAREA TRAGERILOR
CLASEI A 5-a SE VOR MAI ACORDA
50 PREMII
DE CONSOLARE IN VALOARE DE
LEI 10.000.000

Tragerea clasei a 5-a
LOTERIA DE STAT PE CLASE

TRAGEREA LA 5, 6, 7, 11, 12, 13, 16, 17, 18,
20, 21, 22, 25, 26, 27 ŞI 30 AUGUST 1942

Şezătoarea 9-a dela Spitalul Z. I. 157 Stupini-Braşov

Conducătorul acestui Spital minuat adăpostit în Palatul Instit. Biblic adventist dela Stupini a promis, la venirea d-sale, că nu vrea să neglijeze latura sufletească a răniţilor săi, că afară de hrană, îngrijire medicală, exerciţii fizice, curăţenie şi aer curat va veghia şi asupra stării sufleteşti a soldaţilor. D-l maior *Dr. Mircea Suciu-Sibianu* s'a ţinut de cuvânt.

Şezătorile au mers mereu crescând ca bogăţie şi variaţie de program. Cea mai frumoasă şi bogată a fost, fără îndoială, cea de ieri din 26 Iulie, când sora de caritate a Spitalului d-şoara *Maria Pleşa* în acelaşi timp şi învăţătoare la Feldioara a adus cu domnia sa toate elevele sale extraşcolare dela Feldioara spre a delecta cu dansuri minunate româneşti, cu coruri şi declamaţiuni pe răniţii noştri.

După foarte instructivă conferinţă a d-lui maior: „*Indatoririle cetăţeanului patriot*“ s'a perindat înaintea ochilor înlăcrimaţi ai răniţilor noştri toată splendoarea folclorului şi coreografiei româneşti. În sobrele lor costume româneşti le-au dansat şi le-au cântat fetele felidiorene una după alta într'o însufleţire de nedescris „*Hora Junilor, Sârba dela Giurgiu, Când aud doina cântând, Hu-*

şanca, Lugojana“. Nu ştiaţi ce să admiri mai mult frumuseţea melodiilor, sau estetica mişcărilor sau vioiciunea captivantă a dansurilor.

Ce talente nebănuite zac în poporul nostru dela sate. Iată că aceleaşi fete ştiu să cânte în cor cum rar se aude „*Imnul regal, Cu noi este Dumnezeu, Pe cărare sub un brad, Vrem Ardealul, Pe-al nostru steag*“ şi să şi declame cu suflet şi simţire românească *Imnul Neamului* şi poeziile lui Goga şi Coşbuc.

Punctul culminant al şezătoarei l-a format însă fără îndoială d-şoara *Aurelia Bratu*, cu vocea ei de sopran — un dar al lui Dumnezeu. Răniţii noştri nu mai conteneau cu aplauzele, să mai audă odata acest glas îngeresc cântând „*Smaranda, sau în satu'n care m'am născut sau Iubitul meu de pe front*“.

Soldaţii răniţi în frunte cu caporalii Robu, Piroşca, Cornăţeanu etc. şi-au dat şi ei contribuţia lor preţioasă în scenetele „*Sergentul şi Țiganul recrut, Naşul, Deşteptul şi prostul*“ etc. Un cuvânt de mulţumită d-lui locot. rănit Berindei, care şi-au luat asupra sa regisarea şezătoarei.

Cu un ura puternic pentru Rege şi Mareşal s'a încheiat reuşita şezătoare.

Primăria Municipiului Braşov.
Serviciul administrativ

No. 22627—1942

Publicaţiune

Sesizaţi de Camera de Muncă Braşov, cu adresa Nr. 2424/1942 atragem atenţiunea patronilor meseriaşi, că sunt obligaţi a încheia contracte legale de angajare a ucenicilor.

Acei patroni descoperiţi că ţin ucenicii fără contract scris şi înregistrat la Camera de Muncă, vor fi sancţionaţi aplicându-li-se amendă până la 10.000 lei Braşov, 20 Iulie 1942.

p. Primar,
Dr. Sever Pop

p. Secretar general,
Dr. St. Popovici

Comitetul Şcolar rural Teliiu
jud. Braşov

Nr. 58/1942

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de 8 August 1942 ora 10 a m. se va ţine licitaţie publică, pentru a doua oară, cu oferte închise şi sigilate, în localul şcolii primare de Stat din comuna Teliiu, judeţul Braşov, pentru darea în arendă a carierei de piatră pe timp de 3 ani.

Preţul dela care începe licitaţia este de Lei 30 (treizeci) pentru fiecare m. c. piatră brută, spartă sau criblură şi lei 50 (cincizeci) pentru fiecare m. c. de piatră talie, borduri, pavele şi calupuri ce se vor exploata din carieră; exploatorul fiind obligat a asigura un venit minimum de Lei 240.000 (două sutepatruzecimii) anual.

Licitatia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile legale în vigoare şi respectarea condiţiunilor caietului de sarcini.

Ofertele vor fi depuse cu o oră înainte de începerea licitaţiei, însoţite de garanţia de 5% din valoarea oferită pe termenul de arendare (3 ani).

Concurenţii sunt obligaţi să prezinte în ziua licitaţiei, acte care să nu fie mai vechi de o lună, prin care să dovedească că au firma înscrisă special pentru exploatarea de carieră, şi că s'au achitat onorabil de exploatarea făcută până în prezent, cunoscând că nu se vor deschide ofertele decât celor care îndeplinesc aceste condiţiuni.

Caietul de sarcini se poate vedea în fiecare zi de birou la cancelaria şcolii primare de stat din comuna Teliiu judeţul Braşov şi la biroul Comitetului Şcolar Judeţean Braşov.

În caz de nereuşita licitaţiei, în aceeaşi zi la aceeaşi oră se va face tratare prin bună învoială.

Teliiu, la 25 Iulie 1942.

Preşedinte,
Pr. Aurel Radu

Secretar,
Ştefan Drăgan

Informațiuni

Instalarea părintelui Vasile Coman

În ziua de 26 Iulie a. c. s'a făcut, cu o deosebită solemnitate, instalarea noului paroh al bisericii „Sf. Adormiri” din Cetate, a părintelui Vasile Coman. Alegerea și confirmarea tânărului și zelosului slujitor al altarului este o fericită achiziție pentru viața spirituală a Brașovului. Activitatea frumoasă în cadrele școlare și extrașcolare și zelul creștinesc ce-l depune ca publicist îndreptățesc frumoasele speranțe ce le leagă enoriașii de d-sa.

La ceremonia instalării au vorbit: Păr. protopop Dr. N. Stinghe, Dr. Stăniloae, Rectorul Academiei teologice Sibiu, unde și-a făcut studiile noul paroh, Păr. V. Mereș vrednicul păstor de aproape patru decenii al bisericii din Cetate, d-l I. Pricu în numele episcopilor, mulțumind tuturor Păr. Vasile Coman.

Recunoștința exprimată față de I. P. S. Mitropolit, poporul credincios și autoritățile de care depinde a fost completată de frumosul program schițat drept cadru de activitate al D-sale. Li dorim împlinirea tuturor gândurilor și năzuințelor frumoase și suntem siguri că în aceste vremuri grele va fi și va rămâne păstor și duhovnic sulețesc al turmei sale, continuator al tradiției preoților naționaliști-luptători brașoveni.

Administrația Mesei studenților „Virgil Onițiu” a Liceului „A. Șaguna” mulțumește și pe această cale d-nei Aneta Groza pentru frumosul dar de 1000 Lei în amintirea scumpului frate † Radu Ardelea.

Liceul de băieți „A. Bârseanu” din Brașov, aduce la cunoștința elevilor corigenți ai acestei școli, că în cursul lunii August a. c. organizează cursuri de pregătire în vederea examenelor de corigență pentru toate clasele și pentru toate materiile, cu profesorii școlii.

În acest scop elevii corigenți care se află în localitate să se prezinte la școală pe ziua de 1 August ora 8 dim.

Diracțiunea

Primăria comunei Prejmer
Județul Brașov. — Plasa Hărman

No. 2336 1942.

Publicațiune

Târgul de țară din comuna Prejmer, se va ține în zilele de:
7 August 1942, târg de vite.
8 August 1942, târg de mărfuri.
La acest târg, se pot aduce spre vânzare orice fel de animale.
Prejmer, la 21 Iulie 1942.

Primar, Notar.
Ioan Barschi Aurel Dogariu

Primăria comunei Purcăreni
Județul Brașov

No. 2094, 1942

Publicație de licitație

Primăria comunei Purcăreni, j.c. Brașov, vinde prin licitație publică cu oferte închise în ziua de 12 August 1942 ora 9 dimineața în localul Primăriei comunale, cu respectarea dispozițiilor art. 88—110 din L. C. P. fructele din grădinile comunei.

Prețul de estimare 150.000 Lei.
Garanția provizorie este 10%.
În cazul că licitația va rămâne fără rezultat, din lipsă de concurenți, se va ține o nouă licitație în ziua de 22 August 1942 ora 9 dim.

Condițiunile și caietul de sarcini se pot vedea la Primăria Purcăreni în orele de serviciu.

Purcăreni, 23 Iulie 1942.

Primar: I. Cazan. Notar: I. Grama

Cronica Războiului

Scrisoare de pe front

de Mardare Mateescu

O scrisoare venită de pe front, aduce întotdeauna cu sine ceva din atmosfera câmpului de bătaie și o frântură din sufletul celui care a trimis-o. Citeam cândva, într-o revistă germană, răvașele unor soldați și ofițeri ruși, pline de des-nădejde și amărăciune, relatând cu o claritate mai profundă decât a comunicatelor de războiu starea de spirit a unor ostași care nu puteau să-și lămurească motivele pentru care se află sub cerul de flacări al primelor linii de luptă. Câtă deosebire între aceste rânduri și cele pe care le-am citit săpate pe crucea unui brav erou român. Viteazului sergent îi ridicaseră camarazii o cruce de piatră, pe care a fost săpată ultima scrisoare adresată familiei și care a fost găsită, încă netrimisă, în buzunarul vestonului celui căzut la datorie. Cu toată simplitatea lor, rândurile ostașului nostru, lasau să se vadă adâncă spiritualitate ce sălășluiește în sufletele vitejilor noștri, pentru care chemarea țării e porunca cea mai sfântă și față de care ei nu cunosc marginile sacrificiului. Ne-au amintit aceste amănunte, o altă scrisoare, primită chiar acum, dela profesorul Ion Colan, secretarul „Astrei” brașovene și colegul nostru prețuit de redacție. În cele treizeci de rânduri ale cărții postale trimise, locotenentul Ion Colan exprimă tot atât de simplu și tot atât de limpede ca oricare dintre ostașii de sub comanda sa, nepăsarea cu care privesc ei asperitățile războiului și disprețul față de toate pericolele. Pentru ei nu există decât o singură imagine: victoria; unsingur țel: înălțarea Patriei.

Reproducem pentru frumusețea lor, știrile primite:

„Știrile de pe front — scrie profesorul Colan — au pentru dv. avantajul ineditului și de multe ori al ineditului senzațional. Ce rău îmi pare că nu vă pot servi nimic din ceea ce se așteaptă dela mine. Ieri, de pildă, un număr oarecare de sburători bolșevici și-au proptit mitralierele în noi. În film, ar fi fost „șlagăr”. Sărea țărâna, ca răscolită de ghiare... Ei, și!? Noi am rezolvat problema banal, în șanțul drumului. Pe urmă, ne-am scuturat de praf și ne-am văzut de drum.

„Aseară ne-au picat din stele cel puțin 100 de bombe. Din Calea Laptelui a curs și lichid incendiar, pe creasta dealului, de

lângă noi. Părea că arde Roma. Era de sigur impresionant prin mărima spectacolului, dar numai atât. Un sburător rus, atins, și-a repezit aparatul — bolid în miriște. Izbită perpendicular, jucăria s'a transformat pe dată într'un mor-man de fierărie uzată. Un ciolovec nu mai avea capul unde i-l-a pus Dumnezeu. Celălalt mirosea a șoricu ars.

„Și eu aș fi curios să știu ce simți în timpul unui intens și prelung bombardament de aviație. Un câprar, care are cortul lângă al meu, tocmai când „oul” căzuse mai aproape, nu s'a mai răbdut și încadrându-și sentimentele într'o înjurătură foarte românească, a răbufnit plictisit: „Ce dracu, mă Moacă, de nu se mai astâmpără ăștia!?” Observi: „ăștia”. Spus cu un nemărginit dispreț. Pe urmă ne-am culcat.

„Azi dimineață au venit iar vreo șapte, dar nu mai aveau haz: numai șapte!?”

Și scrisoarea continuă în felul acesta, vorbind cu calm și cu humor despre momente care numai citite îți dau fiori. La un singur pasagiu — cel de încheiere — sufletul corespondentului nostru iubit se înfierbântă:

„Am uitat să-ți scriu ceva și despre mine. Dar asta n'are nicio importanță. Bănuiești însă că trăiesc. Și e ceva și atât. Gazeta, văd se ține bine. Să nu vă abateți de loc din drumul ei.

Remarcați cât de simplu sunt privite momentele acelea, numite de noi, „grozăviile războiului” de către luptătorii din primele linii. S'au obișnuit într'atâta cu ele, încât ar vrea „să știe ce simți în timpul unui prelung bombardament al aviației”. Pentru ei nu contează ce-ar fi putut să fie, atunci când o escadrilă inamică „și-a proptit mitralierela” în plutonul care se află în marș. Contează numai că plutonul a scăpat teafăr. Oamenii s'au șters de praf și au pornit mai departe, mulțumiți că pot reprezenta aceeași forță nestirbită în îndeplinirea unei mari misiuni. Li interesează forța unității și uită să se mai gândească la ei înșiși. Iar când într'o încheiere de răvaș picuri calzi de duioșie se preling pe vârful condeiului, aceștia încheagă un singur nume: Vatra copilăriei multora din ei și sămburele năzuințelor noastre definitive...

Situația pe fronturi

Una dintre consecințele imediate ale marelui ofensive de vară germane este căderea Rostovului. Prin cucerirea acestui important centru industrial, „poarta Caucazului” se deschide în fața armatelor aliate și face loc unei faze decisive în desfășurarea războiului din Răsărit. Prin operațiile care se desfășoară mai la Nord, între Voronej și Stalingrad, sunt consolidate punctele de plecare ale alia-

ților în lupta hotărâtoare pentru cucerirea Caucazului.

Situația pe această importantă porțiune a frontului, se prezintă astfel: La Voronej, Rușii nu mai dețin decât o mică parte din periferiile dela Est ale orașului, traversate de apa râului cu același nume. Trecerea Donului inferior de către trupe masive germane a dus la căderea celui din urmă bastion rusesc din această regiune, impor-

tantul centru industrial Rostov. Iar în regiunea Stalingrad Rușii se retrag grabnic pe malul de Răsărit al Donului, pentru a întări apărarea orașului.

După calculele comandamentului sovietic, Rostovul trebuia să constituie un al doilea Tobruk, rezistând mai multă vreme în spatele liniilor germane care ar fi înaintat spre Caucaz. Dar Vineri dimineața întregul oraș se afla în mâinile trupelor germane. În felul acesta, înaintarea trupelor germane spre inima Caucaziei este liberă. Se

Dar marele succes aliat dela Rostov mai are un efect imediat și asupra forței maritime a Sovietelor din Marea de Azov, care va trebui să-și caute adăpost în porturile de pe coasta Caucaziei, împotriva bombardamentelor aeriene. Împreună cu flota din Marea Neagră, aceste vase sovietice, care numără câteva zeci de unități, se află azi complet lipsite de siguranță.

Forțele rusești rămase în bucla pe care o formează Donul înainte de Rostov, nu mai pot fi socotite ca o armată capabilă să reziste, deoarece ele sunt complet tăiate de liniile de aprovizionare ale grosului trupelor. Trupele rusești care continuă astăzi rezistența în interiorul buclei, trebuie încă de pe acum să fie considerate drept unități de guerilă și nu ca unități organizate.

Așa cum se prezintă în momentul de față înaintarea forțelor germane pe frontul de Sud, ea marchează începutul a două mari bătălii: aceea a Volgei și cea a Caucazului. Baza ofensivei spre Caucaz este constituită de numeroasele capete de pod create de Germani între vărsarea Donului și regiunea râului Ickir. Trecerea pe aici nu s'a făcut fără greutate, deoarece Donul revărsat a inundat întinderi mari de pământ. Dar în fața trupelor aliate se deschide fertila regiune a Calmuciei, al căreia subsol este tot atât de bogat.

Față de această situație, presa și radioul din Moscova lansează apeluri disperate către populație, arătând că „patria este în gravă primejdie”.

În Africa sunt semnalate lupte violente în regiunea El Alamein, în cursul cărora au fost făcuți peste 1000 prizonieri englezi. Deasemeni a fost cucerită de către trupele italiene oaza Siwa, situată în apropierea frontierei de Vest a Egiptului. Pe teritoriul egiptean sunt așteptate lupte crâncene, dat fiind că după o pauză de două săptămâni atacurile italo-germane au reușit să ia din mâinile inamicului alte puncte strategice importante, închizându-i multe posibilități de acțiune.

Redactor responsabil
ION BOZDOG